

ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮຸກ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

ຄໍາເຫັນ ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: “ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ”. ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບິ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັ່ນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ຄືນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າຮ່າຮັກ ໃນ ສປປ ລາວ. ປຶ້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່ ແລະ ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ :

www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

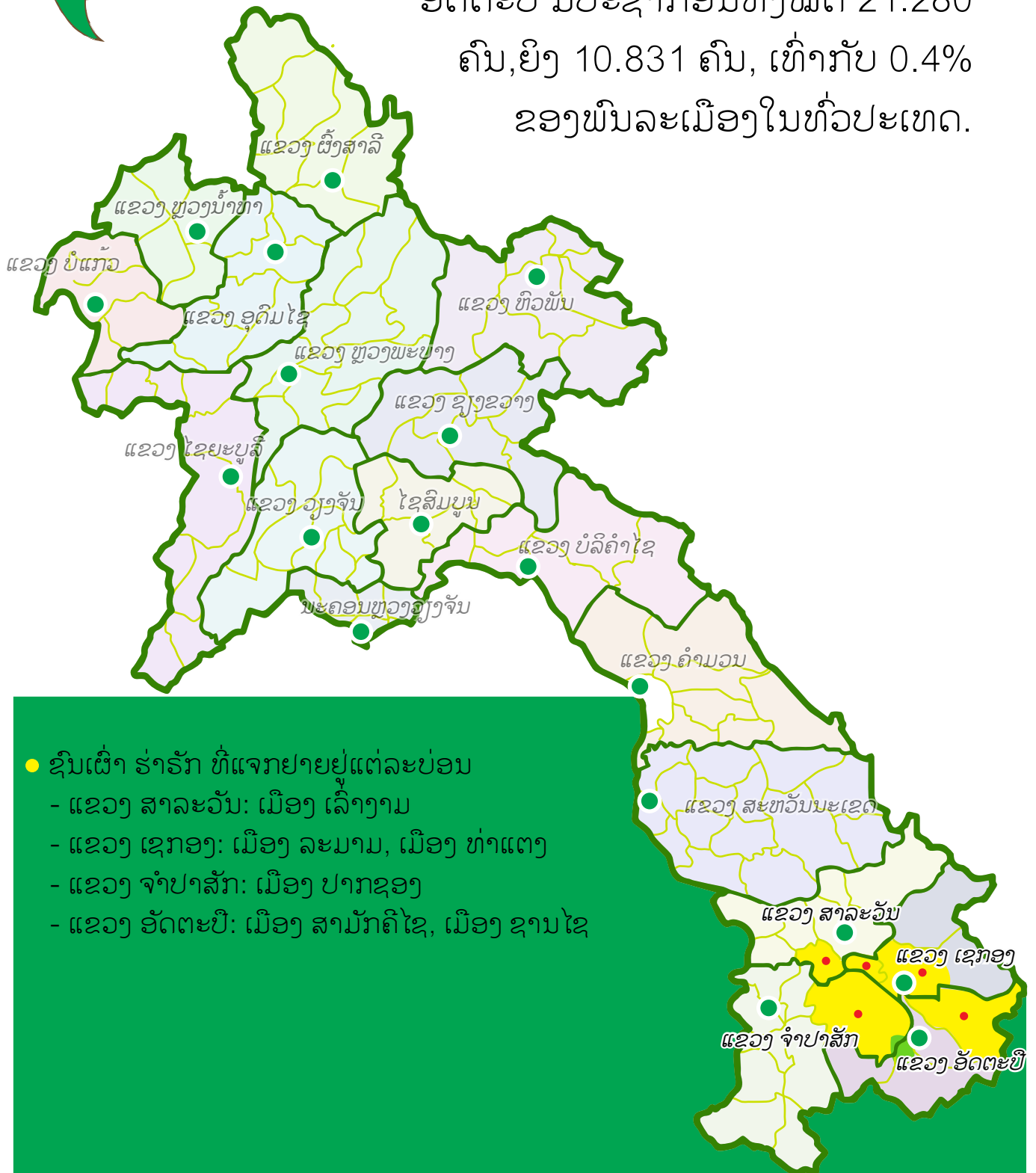
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ.....2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແຈກຢາຍພົນລະເມືອງ

ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ອາໄສຢູ່ແຂວງ ຈຳປາສັກ, ແຂວງ ສາລະວັນ, ແຂວງເຊກອງ ແລະ ແຂວງ ອັດຕະປື ມີປະຊາກອນທັງໝົດ 21.280 ຄົນ, ຍິງ 10.831 ຄົນ, ເທົ່າກັບ 0.4% ຂອງພົນລະເມືອງໃນທົ່ວປະເທດ.

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ແມ່ນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງໃນບັນດາຊົນເຜົ່າທີ່ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ຕັ້ງຫຼັກປັກຖານຢູ່ເຂດເມືອງ ລະມາມ ແຂວງ ເຊກອງ ແລະ ເມືອງ ຊານໄຊ ແຂວງ ອັດຕະປື ໄດ້ຫຼາຍຮ້ອຍປີ. ພາຍຫຼັງການປະຕິວັດຊາດ - ປະຊາທິປະໄຕ. ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ຈຳນວນໜຶ່ງເຄື່ອນຍ້າຍດ້ວຍການຫັນປ່ຽນອາຊີບເດີມຄືຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າໜຽວ, ເຮັດສວນກາເຟຢູ່ໃນເມືອງ ເລົ່າງາມ ແຂວງ ສາລະວັນ, ເມືອງບາຈຽງຈະເລີນສຸກ, ເມືອງ ປາກຊ່ອງ ແຂວງ ຈຳປາສັກ.

ຊື່ເດີມຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າເອີ້ນຕົນເອງ, ຊື່ທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າມັກ ແລະ ມີຄວາມສະໝັກໃຈກໍແມ່ນຊົນເຜົ່າ “ຮ່າຮັກ”. ໃນສະໄໝການປະຕິວັດຊາດ - ປະຊາທິປະໄຕ ເຂົາເຈົ້າມີຊື່ວ່າ: “ອາລັກ” ທີ່ປ່ຽນມາຈາກ

ຮ່າຮັກ ຊຶ່ງມີ ຄວາມໝາຍວ່າ: ພວກຮ່າຮັກ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີຊື່ວ່າກະເສງ ໝາຍເຖິງ: ນ້ຳເສບ, ນ້ຳເສງ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ

ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ມີອາຊີບໃນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າຈ້າວ ເປັນຕົ້ນຕໍ, ປູກພືດທີ່ມີທາດແປ້ງ, ພືດລົ້ມລຸກ, ພືດຕະກູນຖົ່ວເປັນ ສຳຮອງ, ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ສ່ວນຫຼາຍໄດ້ມີການຫັນປ່ຽນອາ ຊີບເຮັດສວນປູກກາເຟ ແລະ ເຮັດນາປູກເຂົ້າຈ້າວ. ຜູ້ຊາຍຂອງຊົນ ເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ມີມູນເຊື້ອໃນລ່າເນື້ອສັດປ່າ, ຫາປາຕາມທຳມະຊາດ, ເຮັດກະດິດ, ກະຕຳ, ໂທນ, ມີຄວາມຊຳນານໃນການຫັດຖະກຳຈັກ ສານ, ຕິເຫຼັກ, ຖາກໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ. ສະເພາະແມ່ຍິງມີຄວາມຊຳນານ ງານໃນການຕຳຫຼຸກ, ສານສາດປູນອນໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ແລະ ຂາຍ ເປັນສິນຄ້າ, ມີມູນເຊື້ອໃນການສ້ອນກຸ້ງ, ສ້ອນປາຕາມຫ້ວຍຮ່ອງ ຄອງບິງ ແລະ ລຽບຕາມລຳນ້ຳເຊກອງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນບົດຟ້ອນ ຂອງຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ . ເຂົາເຈົ້າມີມູນເຊື້ອໃນການລ້ຽງສັດປະເພດ ຕ່າງໆຄື: ງົວ, ຄວາຍ, ໝູ, ສັດປີກເພື່ອຂ້າກິນໃນເວລາເຮັດຮີດຈ້ອງ ກະປ່ຽວ, ຂາຍເປັນສິນຄ້າ, ໃຊ້ເປັນຄ່າດອງສິນສອດໃຫ້ລູກຊາຍໃນ ເວລາແຕ່ງດອງ ແລະ ອື່ນໆ.

ຖ່າຍພາບໂດຍ: ນ. ພອນປະເສີດ ຜາພູເງິນ

ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ພາບໂດຍ: ອິນເຕີເນັດ

ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ແຂວງ ເຊກອງ, ອັດຕະປື, ຈຳປາສັກ ແລະ ແຂວງ ສາລະວັນ. ໃນສະໄໝບູຮານຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ມີຄວາມນິຍົມປູກເຮືອນຮ້ານທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ມອກຕອກ ຫຼື ປະຖົມປະຖານແທດເໝາະກັບການດຳລົງຊີວິດໃນສະໄໝນັ້ນ. ເຮືອນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າຕົນ, ມີຮູບລັກສະນະຄືເຮືອສະເພົາ, ຢູ່ໃນຫ້ອງມີການຈັດວາງແທດເໝາະກັບຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ຈຳນວນສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ. ການຄະລຳຢູ່ພາຍໃນເຮືອນກ່ອນປີ 1975 ຄົນຫຼັງນອນກາງມຸ້ງໃນຫ້ອງບໍ່ໄດ້ເດັດຂາດ.

ພາບໂດຍ: ກິນຊິນເຜົ່າ

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ການນຸ່ງຖືເອ້ຢ້ອງຂອງຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ກໍຄ້າຍຄືກັນກັບບັນດາ ຊົນເຜົ່າທີ່ນອນໃນໝວດພາສາມອນ - ຂະແມຢູ່ພາກໃຕ້ເປັນຕົ້ນ: ຜູ້ຊາຍນຸ່ງກະຕ່ຽວ, ບໍ່ຫົ່ມເສື້ອແຕ່ເຂົາເຈົ້າບຶ້ງຜ້າແພ ແລະ ຫົ່ມຜ້າ ບ່ຽງຍາມໜາວເອົາຜ້າກາໂລພັນຄົງແບບຫົ່ມເສື້ອຍາວຢ່ອນລົງ ຮອດປີແຂ່ງ. ສຳລັບແມ່ຍິງແມ່ນຸ່ງສິ້ນໂລມຮັດເອິກຢ່ອນລົງຮອດປີ ແຂ່ງ, ມີແພມັດແອວ, ບ່ອງຫູກວ້າງກວ່າຜູ້ຊາຍຈຶ່ງສາມາດໃສ່ຕ້າງ ໃຫຍ່, ຈົ່ງຜົມຍາວ, ເກົ້າຜົມເບື້ອງໜ້າ, ໃສ່ໝາກປັດ, ປອກແຂນ, ຮອດກະສຽນອາຍຸ 15-18 ປີກໍຕັດແຂ້ວ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ແມ່ນນິຍົມກິນເຂົ້າຈ້າວແຕ່ໃດມາ. ສ່ວນຫຼາຍເຂົາເຈົ້າມັກກິນອາຫານປະເພດຫຼາມ ແລະ ຄວາມນິຍົມດື່ມເຫຼົ້າໄຫ ບໍ່ວ່າຈະແມ່ນງານບຸນປະເພນີ ຫຼື ພິທີກຳຕ່າງໆ ແລະ ດື່ມນ້ຳດິບທີ່ຕັກຈາກຫ້ວຍຮ່ອງໜອງບຶງ.

ຄວາມເຊື່ອຖື

ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ແມ່ນມີຄວາມເຊື່ອຖືໃນເລື່ອງຜີເຊັ່ນ: ຜີເຮືອນ, ຜີຮັກສາບ້ານ ແລະ ໃຫ້ຜີຢູ່ແປະກັບເຕົາໄຟ. ນອກນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າຍັງເຮັດຮີດຄອງ “ຈ້ອງກະປຽວ” ດ້ວຍການຂ້າຄວາຍຢູ່ໃນແຕ່ລະຄອບຄົວປີລະເທື່ອ ແລະ ເຮັດລວມໝົດບ້ານປີລະເທື່ອ. ປັດຈຸບັນໄດ້ມີການປ່ຽນແປງໂດຍມີການກຳນົດ 2- 3 ປີ ຈຶ່ງເຮັດເທື່ອໜຶ່ງ.

ສິລະປະ ແລະ ເຄື່ອງດົນຕີຜືນເມືອງ

ດ້ານສິລະປະວັນນະຄະດີຂອງຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ມີເຄື່ອງດົນຕີປະເພດຕ່າງໆ ຄື: ປີ່, ແຄນ, ກອງ, ພະເໝາະ, ມີກອນຂັບລຳ, ມີນິທານພື້ນເມືອງທີ່ເວົ້າເຖິງຟ້າແຖນ, ດິນ, ເລື່ອງທ້າວ

ກາດຳ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ແມ່ນຈະລີຊື່ໃນການຫຼິ້ນຫວ້ານ, ຢາ, ເວດມົນກົນກະຖາ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາສາປາກເວົ້າ

ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ບໍ່ມີຕົວໜັງສືຂຽນ, ແຕ່ມີພາສາປາກເວົ້າເປັນອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າຕົນ, ຊຶ່ງຈັດເຂົ້າໃນໝວດພາສາ ມອນ - ຂະແມ. ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ສາມາດເວົ້າພາສາຂອງຫຼາຍຊົນເຜົ່າເຊັ່ນ: ພາສາຊົນເຜົ່າ ຕຣຽງ, ລະວີ, ແປະ, ກະຕູ, ຕຣີ, ລາວ ແລະ ເຈັງໄດ້ດີ.

ຄັດຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ

ການສົມທຽບ

ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ຮ່າຮັກ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາຮ່າຮັກ
01	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ໄມຈີເນາະຢາເນາະ ?
02	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ປາມໍໄມເຈ ?
03	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ່?	ຈ້ອງປາຍໂຮມ ?
04	ລາກ່ອນ	ລາລຳເນີ
05	ພົບກັນໃໝ່	ຍັນໆ ຕ້ອງໄຊເຕ່
06	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ຍິເຈໆ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ອັດຕະປື

